

Den 13. maj 2025
FVM 438

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om Kommissionens gennemførelsesforordning om ekstraordinær støtte til landbrugssektorer ramt af ugunstige klimatiske begivenheder og naturkatastrofer i Tjekkiet og Slovenien i overensstemmelse med Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308/2013 (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag til gennemførelsesforordning om krisestøtte til de landbrugssektorer i Tjekkiet og Slovenien, der har været påvirket af ugunstige vejrforhold i løbet af 2024. Kommissionen foreslår, at der med hjemmel i den fælles markedsordning (forordning 1308/2013) anvendes EU-midler til ekstraordinær støtte til berørte landbrugere i Tjekkiet og Slovenien på i alt 10,3 mio. euro (ca. 76,8 mio. kr.). Støtten foreslås finansieret gennem landbrugsreserven. Medlemsstaterne gives endvidere mulighed for at yde op til 200 pct. i national medfinansiering. Forslaget vurderes ikke at have konsekvenser for beskyttelsesniveauet i Danmark og i EU. Forslaget forventes sat til afstemning i Komiteen for den fælles markedsordning den 22. maj 2025. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag til gennemførelsesforordning om ekstraordinær støtte til de landbrugssektorer i Tjekkiet og Slovenien, der har været påvirket af ugunstige klimatiske begivenheder og naturkatastrofer i løbet af 2024.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 221 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) nr. 1308 /2013 af 17. december 2013 om en fælles markedsordning for landbrugsprodukter.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Komiteen for den Fælles Markedsordning for Landbrugsprodukter. Afgiver Komiteen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komiteen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget. I dette tilfælde kan Kommissionen inden for to måneder forelægge Komiteen et ændret forslag eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen enten vedtage forslaget, forelægge komitéen et ændret forslag inden for to måneder eller inden for en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget.

Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget.

Sagen forventes sat til afstemning på mødet i Komiteen for den fælles markedsordning for landbrugsprodukter den 22. maj 2025.

Formål og indhold

Forslaget om ekstraordinær landbrugsstøtte til Tjekkiet og Slovenien fremsættes, fordi landene i løbet af 2024 er blevet ramt af ekstraordinært ugunstigt klimarelateret vejr. Tjekkiet har i september 2024 været ramt af kraftig regn og store oversvømmelser, som førte til store skader i afgrødeproduktionen og frugt- og grøntsektoren. Slovenien oplevede i april 2024 exceptionelle høje temperaturer, efterfulgt af frost, som ødelagde den tidlige vækstsæson for flere afgrøder såsom frugt og grønt, og vinsektoren. Af Kommissionens forslag fremgår det, at der på trods af ugunstige vejrforhold i flere medlemsstater er tale om ekstraordinære dårlige forhold i de to medlemsstater, som har ført til store skader på landenes fødevarerproduktioner. Ifølge forslaget vil indkomsttabene for de berørte producenter i Tjekkiet og Slovenien bringe deres økonomiske levedygtighed i fare.

Forslaget fremsættes med hjemmel i artikel 221 i den fælles markedsordning (forordning 1308/2013), hvorefter der kan iværksættes foranstaltninger til løsning af specifikke problemer. Forslaget indebærer, at der kan ydes en støtte på samlet 10,3 mio. euro (ca. 76,8 mio. kr.), heraf:

- 7,4 mio. euro (ca. 55,2 mio. kr.) til Tjekkiet
- 2,9 mio. euro (ca. 21,6 mio. kr.) til Slovenien.

Med forslaget får de to medlemsstater mulighed for at supplere EU-støtten med op til 200 pct. nationale midler. De to medlemsstater skal senest den 31. august 2025 meddele Kommissionen, hvorledes støtten vil udmøntes. Udbetalingerne skal ske på baggrund af objektive og ikke-diskriminerende kriterier, som tager de påvirkede landbrugeres tab i betragtning, og må ikke skabe markeds- eller konkurrenceforvridning. Støtten fra landbrugsreserven skal være udbetalt senest 31. december 2025 og den ekstra nationale støtte senest den 31. marts 2026.

EU-støtten foreslås finansieret af landbrugsreserven, som opføres direkte på EU-budgettet. Den kan anvendes til kriseordninger i form af intervention og/eller privat oplagring samt til de kriseordninger, der kan etableres i henhold til artikel 219-221 i den fælles markedsordning (forordning 1308/2013).

Landbrugsreserven består årligt af 450 mio. euro. Da der i februar 2025 blev reserveret 99 mio. euro, som følge af ekstraordinære vejrforhold i Spanien, Kroatien, Cypern, Letland og Ungarn, er der for regnskabsåret 2025 351 mio. euro tilbage. Ubrugte midler inden for landbrugsbudgettet kan overføres til landbrugsreserven det efterfølgende år. For regnskabsåret 2025 var der 570 mio. euro tilgængelig for landbrugsreserven. Hvis der ikke er midler på budgettet til at fylde landbrugsreserven op, anvendes finansiel disciplin som sidste udvej. Finansiel disciplin dækker over, at Kommissionen med en fastsat procentandel beskærer de direkte støtte til landbrugsbedrifter, der på et år modtager mere end 2.000 euro.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at det følger heraf, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Ikke relevant.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget har ingen statsfinansielle konsekvenser ud over indvirkningen på EU's budget. Finansieringen foreslås at ske via landbrugsreserven. Der er EU-budgetvirkning, idet forslaget medfører en udgift på EU's budget på 10,3 mio. euro. Danmarks finansieringsandel af EU-budgettet er ca. 2,3 pct., svarende til ca. 236.000 euro (ca. 1,76 mio. kr.). Forslaget skønnes ikke at have væsentlige samfundsøkonomiske konsekvenser.

Det bemærkes, at en fuld anvendelse af den afsatte landbrugsreserve i løbet af regnskabsåret 2025 (16. oktober 2024 til 15. oktober 2025) kan medføre behov for at reducere den direkte indkomststøtte til landbrugere for at genopfylde landbrugsreserven. Dette vurderes i så fald at være en mindre reduktion af den direkte indkomststøtte. Landbrugsreserven kan også fyldes op af eventuelt andre ubrugte midler og formålsbestemte indtægter under landbrugsområdet.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug).

Landbrug & Fødevarer noterer sig Kommissionens forslag om krisestøtte til de landbrugssektorer i Tjekkiet og Slovenien, der har været påvirket af ugunstige vejrforhold i 2024. Landbrug & Fødevarer ønsker at udvise stor medfølelse for landmændene i Tjekkiet og Slovenien, som har lidt store tab som følge af de meget voldsomme vejrforhold. Landbrug & Fødevarer bemærker, at krisestøtten foreslås taget fra landbrugsreserven, og at en fuld udnyttelse af denne kan lede til reduktion af den direkte landbrugsstøtte i Danmark som følge af finansiell disciplin. Landbrug & Fødevarer mener rent principielt ikke, at udbetaling af krisestøtte i enkelte medlemslande skal finansieres af landmændene i de øvrige EU-lande – herunder eksempelvis danske landmænd. En sådan opgave bør løftes af et samlet europæisk samfund.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

På baggrund af tidligere afstemninger om lignende forslag forventes der at være et kvalificeret flertal for forslaget blandt medlemsstaterne.

Regeringens generelle holdning

Regeringen er generelt forbeholden overfor at anvende landbrugsreserven, og regeringen finder det vigtigt, at den ekstraordinære støtte begrænses, så der opretholdes manøvrerum til fremtidige kriser. Regeringen har dog forståelse for den ekstraordinære situation grundet de særlige vejrforhold. Regeringen finder det vigtigt, at muligheden for national medfinansiering begrænses mest muligt. Regeringen finder det endvidere vigtigt, at en anvendelse af landbrugsreserven baseres på objektive kriterier, der viser, at der er ekstraordinære udfordringer og tab i bestemte sektorer og/eller medlemsstater. Endelig finder regeringen det vigtigt, at Kommissionen udviser transparens og følger markedssituationen på tværs af alle medlemsstater. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.